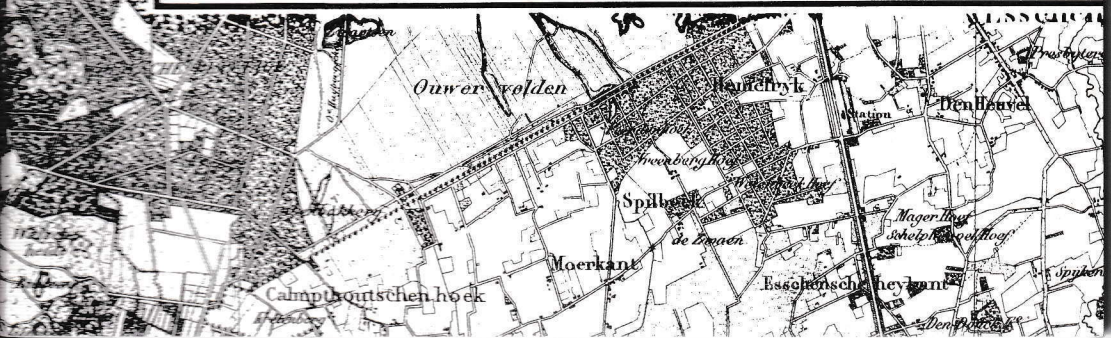

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
wouw

4 - 92

De lindeboom

Naar aanleiding van het planten van de Beatrixboom op het plein voor het dagverblijf "De Rotselaar" en enkele leilinden aan de Molensingel werd het volgende geschreven.

.....Lientje leerde Lotje lopen, langs de lange lindelaan.....

Dit kinderversje kent iedereen wel. Maar hoe de linden - waar Lotje en Lientje langs liepen - er uitzien, dat weet lang niet iedereen.

Hoe het komt, dat in ons land vrijwel nergens een lindenbos is, maar wel overal in het landschap, in de dorpen en voor oude boerderijen nog veel oude linden staan, dat weten de meeste mensen ook niet. Laten we daarom maar eens gaan kijken, hoe die bomen er gekomen zijn.

Vroeger, bij de Germanen meer dan 3000 jaar geleden, was dat heel anders. Toen kende iedereen de lindeboom. En niet alleen de lindeboom, maar ook andere bomen. Men geloofde, dat in de bomen goden en godinnen woonden. Zo zei men, dat Wodan in de eik en Freya in de linde woonde. Freya was de godin van de liefde en ook de beschermster van huis en geluk. Als je dus een lindeboom plantte en daar goed voor zorgde, bracht dat geluk en voorspoed. In de loop der eeuwen is die gedachte veranderd, maar toch heeft de linde altijd een hele aparte plaats onder de bomen weten te behouden. Daarom vinden we in Nederland nog zoveel oude exemplaren: zomaar verdwaald in het landschap, midden in het dorp of voor de boerderij. Zomaar? Nee, elke boom heeft zijn eigen verhaal. Ze zijn destijds met een reden geplant en verzorgd.

41
Zo onderscheiden we:

levensboom

Bij de geboorte van een kind werd vroeger een boom - vaak een linde - geplant, de nageboorte werd in het plantgat gedaan. Hiermee werd symbolisch een band gelegd tussen moeder en boom en kind en boom. Men zorgde voor deze boom als voor het kind. Groeide de boom voorspoedig op, dan zou het ook het kind goed gaan, dacht men.

gerechtslinde

Men ziet weleens een oude linde eenzaam in het landschap staan. Uit oude boeken blijkt, dat dit soms een gerechtslinde is geweest. Onder deze linde - soms waren het er meer, wel zeven - werd rechtgesproken.

genezingsboom

In de Middeleeuwen geloofde men, dat een lindeboom, geplant bij een bron, genezing bracht aan zieke mensen. Meestal stonden deze bomen in de buurt van een klooster.

leilinde

Vrijwel voor elke boerderij stonden en staan nog enkele leilinden. Leilinden zijn bomen, waarvan de takken plat langs een hekwerk geleid worden. De zijscheuten worden regelmatig gesnoeid. Waarom plantte men vroeger leilinden? Omdat men onder meer geloofde, dat het huis dan beschermd werd tegen blikseminslag.

dorpslinde

In vrijwel elk dorp stond vroeger op het dorpsplein een linde. Hoe dat komt? Omdat Karel de Grote, die leefde van 742 tot 814, de linde zo belangrijk vond,

De Beatrixboom zoals die afgelopen zomer op het pleintje naast de kapel van het klooster aan de Kloosterstraat stond. Foto: Huub Jonckheere.

dat hij bevel gaf in elk dorp of stad een lindeboom te planten. Rondom deze linde werden de volksfeesten gehouden. Ook werden op sommige plaatsen huwelijken onder deze boom gesloten. De bruid en bruidegom moesten hun duimen tegen de boom drukken. Het lindeblad heeft de vorm van het hart.

dans- of etagelinde

Soms werden de bomen in een dorp op een speciale manier gesnoeid en wel in etages of verdiepingen. Op de takken van de eerste etage bouwden de mensen een plankier op palen. Hierop zaten tijdens de feesten de dorpsmuzikanten te spelen. In enkele plaatsen in Nederland staat nog een oud twee- of drie-etagelinde. Alleen het plankier zit er niet meer in. Deze bomen zijn nu wel 800 jaar oud.

marialinde

In vele dorpen is de dorpslinde gewijd aan Maria. Aan de stam werd de beeltenis van Maria bevestigd. Bij processies ter ere van Maria werd deze boom bezocht.

koningslinde

Ook nu worden bij speciale gelegenheden linden geplant, b.v. ter gelegenheid van herdenkingsdagen van ons vorstenhuis, de Koningslinde.

Zo zijn er Wilhelmina-, Juliana- en Beatrixbomen geplant als herinnering aan de geboorte van deze prinsessen. Ook ter gelegenheid van een koninklijk huwelijk zijn bomen geplant. Opvallend is, dat er bij de geboorte van Prinses Beatrix en later bij haar huwelijk met Prins Claus veel minder bomen geplant zijn dan bij andere gelegenheden.

Dat hebben we in 1988 "goedgemaakt". In meer dan 500 gemeenten zijn ter gelegenheid van de 50e verjaardag van Hare Majesteit Koningin Beatrix op 31 januari van dat jaar in totaal meer dan 800 "Beatrixbomen" geplant.

Ook de gemeente Wouw nam aan deze activiteit deel en zo kreeg het pleintje voor de Rotselaer zijn Beatrix-boom.

Als we deze bomen goed verzorgen, treft men ze over duizend jaar nog op heel veel plaatsen aan als kolossale "woudreuzen".

30 september 1992.

H.C.C. Jonckheere

